

Nr 242.

Av herrar **Näsström** och **Edin**, om rätt för landskommuner att övertaga byggande och underhåll av enskilda vägar och broar.

Förhindrandet av landsbygdens avfolkning har blivit en av de största frågor som fordra sin lösning. Bland de många olägenheter som landsbygdens befolkning har är den enskilda väghållningsbördan en av de största.

Dessa enskilda väghållare ha svårt att inse rättvisan i att de skola betala, förutom skatt till det allmänna, vari skatt till de allmänna vägarna ingår, även kostnader för de enskilda vägarna.

Att bo långt från allmänna vägar innebär i och för sig så många olägenheter att denna särskilda utgift för enskilda vägar måste anses som en extra börda.

Då det torde anses uteslutet att staten f. n. skall kunna övertaga även de enskilda vägarna till allmänt underhåll måste man finna andra utvägar för frågans lösning.

De enskilda väghållarna ha i regel ej möjlighet att anskaffa nödiga maskiner och redskap för vägunderhåll. Nuvarande anordning att med s. k. vägföreningar ombesörja ifrågavarande väghållning har i praktiken ej infriat förväntningarna. Förutom de ekonomiska svårigheterna för dessa vägföreningar har det visat sig svårt att ena de olika intressenterna, detta framförallt i samhällen med begynnande koncentrerad bebyggelse.

Enligt vårt förmenande böra de landskommuner som så önska erhålla rätt att bygga och underhålla de nu s. k. enskilda vägarna, med rätt för kommunerna att uppbära till dessa vägar utgående statsbidrag, vilket i så fall betalas direkt till kommunerna.

Redan år 1907 föreslog lagutskottet i sitt utlåtande ang. Kungl. Maj:ts förslag till lag om enskilda vägar följande:

»Vad i denna lag om vägunderhållningsskyldighetens fördelning stadgas må ej innefatta hinder för kommunen att lämna bidrag till byggande och underhåll av enskild väg eller bro.»

Utskottet ansåg nämligen att somligstädes, särskilt i Norrland, de enskilda vägarnas byggnad och underhåll kunde bli allt för betungande för intressenterna utan dylika bidrag från kommunerna.

Emellertid utgick den föreslagna § 35 i följd av sammanjämkning mellan kamrarna, och då således frågan huruvida kommun äger att lämna bidrag

till byggande och underhåll av enskild väg eller bro ej slutgiltigt fastställdes, har frågan ännu ej funnit sin lösning.

Större kommuner, och mindre kommuner i kommunalförbund, böra ha möjlighet att anskaffa nödiga maskiner och redskap för att till skälig kostnad utföra dessa arbeten.

Genom dylik anordning skulle dessa innevånare få goda vägar, och en rättvisare fördelning av kostnaderna kunna ske.

Vi ha icke förbisett att ekonomiskt väl situerade, som med nuvarande förhållanden väl kunna klara sina vägbkostnader, komma att erhålla en betydande lättnad, men oftast torde det vara så att de som bo mera avlägset i regel äro mindre ekonomiskt besuttna, och utgå allmänna skatter efter bärkraft.

Goda vägar böra vara en kommunens gemensamma angelägenhet.

Enligt nuvarande bestämmelser ha dessa vägfrågor i vad det gäller landsbygdens tätorter förorsakat bildandet av municipalsamhällen. Denna samhällsform har ur många synpunkter visat sig vara olämplig. Och torde bildandet av municipalsamhällen kunna undvikas om landskommunerna erhålla berörda rättigheter.

Med åberopande av vad ovan anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning ang. landskommunernas rätt att mot erhållande av utgående statsbidrag få övertaga byggande och underhåll av s. k. enskilda vägar och broar.

Stockholm den 23 januari 1946.

Emil Näsström.

Sven Edin.